

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 9. De beneficiorum Ecclesiasticorum multiplici varietate,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

& ex c. Pastoribus. De iis quæ sunt à Prælato. Ad idem confirmandum facit quod de iure cõmuni canonico, beneficia conferri debeant sine diminutione, ex cap. Si quis præbendam, i. qua. 3. & ex cap. Maioribus, cap. Vacante, cap. Cũ causam, De præbendis, & cap. vñico, versus finē, tit. Vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione cõferantur. Tali enim iuri subiiciuntur etiam Episcopi; eidemque aperte aduersatur pensionis perpetuæ cõstitutio in beneficio, Et ita in cap. Nisi essent, De præbendis, statuitur vt ad præstationē 40. librarũ, non dignitas prioratus, sed persona Prioris maneat onerata: ne forte circa prouetus, aliqua videatur facta sectio prioratus. Ita quod ipso Priore defuncto, successor ipsius ad præstationem 40. liberatam minime teneatur. Hæc ibi.

130. Quintum documentum est: Varios assignari casus, in quibus potest Episcopus pensionem imponere ex iusta causa necessitatis, aut vtilitatis Ecclesiæ. Primus est, quando pensio ex pigui beneficio datur in erectionem noui beneficij: tunc enim certum est, Episcopum (cuius est in sua Diocesi, beneficia vt conferre, sic & exigere) posse eandem constituitur causa iusta interueniente; vt quando Ecclesia indiget ministris; & ideo ad nouorum institutionem opus est ex piguiori beneficio certam portionem separare, vt ex ea beneficium constituitur. Sic enim quando parochialis Ecclesia annexa fuerit alicui dignitati vel præbendæ; Vicarius perpetuus Episcopi auctoritate, in ea constituitur, assignata illi certa portio ex fructibus eiusdem Ecclesiæ, iuxta cap. Extirpanda. §. Qui vero, De præbendis. Sic etiam quando Parochus principalis Ecclesiam habet suæ unitam, cui non potest per seipsum inservire commode, cogitur in ea constituitur Vicarium, qui loco sui inserviat, geratque in ea curam animarum. Ad cuius competentem sustentationem Episcopus imponet pensionem ab ipso principali Parocho soluendam: argumento cap. 1. De præbendis, in sexto.

Secundus casus est, cum permutatio fit beneficiorum, quorum vnum est opulentius altero. Tunc enim Episcopus constituitur potest, vt qui accipit opulentius, soluat alteri certam pensionem, secundum illud quod statuitur in cap. Ad quæstiones, De rerum permutatione. Tertius est, cum Episcopus aliquam Ecclesiam concedit alicui loco pio. Tunc enim potest aliquid in ea sibi referuare, ex cap. Constitutus, §. finali, De religiosis domibus. Quartus est, quado quis liti, & iuri quod se in beneficio habere contendebat, cedit concordia gratia, & ob pacis bonum. Tunc enim Episcopus in eundem finem potest alteri pensionem soluendam imponere, ex cap. Nisi essent, De præbendis. Quintus, quando ob morbum, vel aliam causam iustam, vt absentiam ratione studij literarũ, datur Parocho coadiutor; tunc enim potest Episcopus assignare ei sufficientem portionē ex fructibus beneficij, cap. De rectoribus, & cap. Tua nos, De clerico ægrotante. Sextus casus est, quando laicus, vel alius auctoritate Episcopi fundat Ecclesiam, ac dotat: beneficia constituit in ea ex proprijs suis bonis. Si enim, prout potest ex Panorm. ad c. p. Quantum, num. primo De censibus sibi aut alteri referuat certam pensionem ex eorundem bonorum redditibus, Episcopus eam cõstituet, acceptando fundationē. Septimus casus, quando pensio datur tanquam stipendium temporalis ministerij, quo Ecclesia indiget: exempli gratia pro pulsandis campanis, vel organis, vel aperendis ianuis templi, pro officio æditui, economi, Syndici, Aduocati, Medici, pro officio docendi Clericos Ecclesiasticum cantum, aut grammaticam, & similia. Pro quo facit receptus vsus non irrationabilis; cum talia spectent ad apertam Ecclesiæ suæ aut necessitatem, aut vtilitatem, cui ex officio prouidere debet.

131. Sextum documentum est: Pensionem in beneficio absque beneficiarij consensu obtentam haberi subreptitiam, si absque iusta causa data sit, etiam à Papa: quia is non est existimandus velle sine causa alicui rem suam auferre absque eius non consensu. Et ideo inter regulas Cancellariæ Romanæ vna est relata ab Azorio in citato lib. 8. cap. 8. quæst. 6. in qua dicitur: Etiam motu proprio datas literas reservationis annuæ pensionis super alicuius beneficij fructibus, excedere non posse nisi ex consensu illius qui pensionem solvere debet. De qua re videri poterit idem author ibidem:

vt & de cæteris, quæ tum præmittit, tum subiungit vtilia ad iudicandum ex parte beneficij, de validitate pensionis quæ in eo constituitur; ea enim magis pendet ex vsu Romanæ curiæ, quam ex canonibus in quibus pauca habentur de pensionibus: vnde illum diu Romæ verlatum, videre expedit.

Septimum documentum est: Pensionē extingui, per professionem religionis. Ratio est: quia ius pensionis repugnat paupertati religiosæ, cum sit habendi proprietatem rerum pecunia æstimabilem. Idem ex Gigante habet Azor in sequenti cap. 10. quæst. 3. Similiter si Clericalis, non item si laicus, sit pensio, per matrimonium eam extingui idem Gigas laicius tradit De pensionibus, quæst. 54. vbi num. 4. & post eum Azor in precedenti quæst. 1. adfert vsum Curiæ Romanæ, quo per matrimonium initum pensio Clericalis finitur, vt ipse Gigas se in seipso expertum esse dicit: iniquis postquam matrimonium contraxit, se amississe pensiones, sibi vt Clerico concessas à Clemente septimo.

Octauum documentum est: Differentiam pensionis Clericalis à laicali esse; quod hæc sine simonia vendi possit, illa non item. De qua re iam diximus in precedenti lib. 23. cap. 18. quæstione quinta: vbi addidimus, quod nec redimi possit nisi Papæ auctoritate. Adeo redemptio facta aliter, non valeat, prout Nauarrus expressit in Enchir. cap. 23. num. 111. vbi etiam habet (quod latius tractat Gigas in preced. quæst. 45. & est notatum dignum) non modo laicalem, sed etiam Clericalem pensionem extingui posse à pensionario, propria sui auctoritate: eam gratis remittendo. Neque enim sicut ius prohibet Clericum abdicare sine prælati sui auctoritate; cap. Admonet, De renunciatione: ita & prohibet pensionarium propria auctoritate pensionem remittere: eoquod talis remissio non datur, sed in eundem fiat beneficij; dum liberatur ab onere, & seruitute ei imposita: perinde ac si patronus renunciaret iuri quod habet patronatus. Aduerte tamen, constitutum esse in Concilio Tridentino, sess. 21. cap. 2. De reform. vt si quis ordinatur ad titulum pensionis, non possit postea sine facultate Episcopi eam alienare, extinguere, aut remittere, donec habeat sufficientem Ecclesiasticum beneficium.

Quatenus autem pensio diminiui debeat si fructus beneficij cui imposita est diminiuantur, late tractat Gigas quæst. 62. Cæterum idem videtur ea de re dicendum, ac de ceniu reali, vt diminiui debeat, fructibus ita diminiutis, vt vnus anni vbertas non compenset alterius sterilitatem.

Quod vero ex cõmunicatio quæ beneficiario nõ soluenti pensionē imponitur, non incurrat ipso facto, donec pensionarius ei denunciet se velle vt eam incurrat, notat Nauarrus in cit. cap. 23. num. 4. quem vide. Atque hæc hæc tenentur de obligationibus Clericorum dicta sint pro ratione iudicandi de peccatis eorundem: sequitur vt dicamus de acquisitione per ipsos facta beneficiorum Ecclesiasticorum, ad intelligendum (quod eadem ratio requirit) fuerint legitima, an non. Porro quoniam ad talem intelligentiam conducet nouisse multiplicem ipsorum beneficiorum varietatem, eam præmittemus in sequenti capite.

CAPVT IX.

De beneficiorum Ecclesiasticorum multiplici varietate.

S V M M A R I V M.

- 135 Beneficia laicalia regularia, alia secularia: Et in dubio quomodo infernosentur.
- 136 Alia nominata, alia innominata: Et alia collata, alia electiva, aliaque mixta.
- 137 Alia patronata, alia non patronata: Et alia collegiata, alia non collegiata; atque alia patrimonialia, alia non patrimonialia.
- 138 Demum alia villos murata, alia pagorum, alia exempta, alia non exempta: alia reuocabilia, alia non reuocabilia.
- 139 Quando contingat beneficia esse manualia, seu reuocabilia.

PRIMUM ex diuersitate status personarum, quæ sunt beneficiorum capaces, alia dicuntur religiosa, quorum

Religiosi

Religiosi tantum, & alia secularia, quorum Clerici tantum
seculares sunt capaces. Pro hac, textus habetur in cap. Cum
de beneficio, De praebedis in 6. & in Clemen. vnica, De
supplenda neglig. Praelat. Aduerte autem cum de beneficio
dubitar sitne seculare, an regulare, consulendam esse tum
fundationem, si dictum sit in ea, vt per religiosum admini-
stretur: itemque consuetudinem, si tale beneficium soleat
per Religiosum administrari: tunc enim iudicandum est
regulare, Pro quo facit citatum cap. Cum de beneficio: vbi
glossa ad verbum *Legitima*, monet eam consuetudinem debe-
re esse quadraginta annorum: prout scilicet requiritur, vt
Ecclesia contra Ecclesiam recte praescribat, iuxta cap. De
quarta, tit. De praescript. & Authentica Quas actiones.
Cod. De sacrosanctis Ecclesiis. Quod si nihil constare possit
ex fundatione: atque modo per seculares, modo per Re-
gulares, beneficium gubernatum esse inueniatur, consen-
taneum est vt attendatur vltimus status; & conditio possi-
dentis, melior censatur.

136. Secundo ex Nomenclatura, alia dicuntur nominata, quae
habent propria nomina, quibus ab inuicem distinguuntur;
vt Papatu, Patriarchatus, Archiepiscopatus, Episcopatus,
& c. alia innominata: quae generali tantum nomine, benefi-
cia Ecclesiastica simpliciter dicuntur: eiusmodi sunt, quae in
Canonico Collegijs dantur Sacerdotibus non Canonici-
cis, vt seruiant eorumdem Collegiorum Ecclesiis: de quibus
in cap. penult. De Clericis non residentibus, vbi vocantur
assilij quasi assidui, vt interpretatur glossa: addens tales esse
frequentes in Ecclesiis; & dici quoque Mansionarios. Eius-
modi sunt etiam illa quae iuxta cap. 2. De praebedis, debent
ab Episcopo pro alimonia sufficienti, dari iis quos ordina-
uerit, si aliunde non habeant vnde viuant.

137. Tertio ex modo ea acquirendi, alia dicuntur collatiua,
quae acquiruntur per simplicem collationem: alia electiua,
quae acquiruntur per electionem. Quam aduerte non dare
electo plenum ius, donec accesserit superioris confirmatio:
argumento cap. Postquam, De electione. Alia demum mixta,
quae acquiruntur per electionem confirmatione non indige-
ntem ad hoc, vt electo plenum iustribuat.

Quarto ex iis, ex quibus pendet eorum acquisitio: quod
alia sint non patronata: quae conferuntur sine cuiusquam
praesentatione: alia patronata, quae vt acquirantur, requirunt
praesentationem patroni cum institutione Episcopi, ex cap.
Cum laicis, & cap. Nullus, De iure patronatus. Eorumque
alia sunt iuris patronatus laici: alia iuris patronatus Clerici:
atque praesentatio ad haec, intra sex menses: praesentatio ve-
ro ad illa, intra quatuor menses fieri debet ex cap. vnico, De
iure patronatus in sexto: alioqui Episcopus ea confert, iuxta
cap. Eam te, Extra, eodem titulo.

Quinto ex illis quibus beneficia ipsa acquiruntur alia
dicuntur Collegiata, quae acquiruntur personis constituen-
tibus Collegium: alia non Collegiata, quae acquiruntur non
constituentibus Collegiũ. Collegiata tamen nomine intellige
congregationem Clericorum habentium sigillum com-
mune, & arcam communem, iuxta cap. Dilecta, De excessi-
bus Praelatorum, iuncta glossa videnda. Quae quidem congre-
gatio, cum est personarum regularium, vt plurimum dicitur
conuentus, aut coenobium; cum vero est secularium, dicitur
Capitulum; vt in titulo De iis quae fiunt a Praelatis sine
consensu Capituli.

Sexto ex bonis de quibus constituuntur, alia dicuntur
patrimonialia, quae instituuntur ex patrimonio, & manent
in eadem familia: alia non patrimonialia, quae non sunt illi-
us modi.

138. Septimo ex locis in quibus constituta sunt, alia dicuntur
villae muratae, id est, ciuitatum, & oppidorum muris cincto-
rum: alia vero pagorum seu oppidorum, in quibus non est
magna abundantia populi. Denique ex dependentia a Su-
periore, alia dicuntur, & sunt ab Episcopi iurisdictione, ex-
empta, Papae auctoritate: alia non sunt. Itemque alia dicun-
tur, & sunt reuocabilia, manualia vocant, alia irreuocabilia.
Vbi aduerte esse: quidem contra rationem beneficij, vt ip-
sum detur ad tempus certum, & determinatum; non tamen
vt detur ad incertum, seu donec Superior reuocauerit. Id
quod non tollit beneficij rationem, secundum quam est
perpetuum: quia potest per beneficiarj vitam non reuocari.

si Superior voluerit: quod ad appellationem perpetui suffi-
cere in beneficijs Ecclesiasticis, habetur ex Angelo, & Sylu.
in verbo, *Dignitas* num. 1. Et confirmari potest: quia perpetu-
um dicitur, id etiam quod non limitatur certo tempore,
quantumcumque detur ad beneplacitum Superioris. Pro
quo facit lex, Iuris peritos, in principio, De exculationibus.
Adde quod ipsa beneficia quae Manualia dicuntur, tanquam
posita in manu, & potestate concedentis, ita vt possit ea &
concedere, & reuocare quando voluerit, alijs beneficijs &
quenter in omnibus, dempta sola facultate reuocationis ad
nutum, vt ex Clemen. 1. De supplenda negligentia Praelato-
rum, notat Nauar. in Comment. 2. De Regularibus, num. 6. versu
Octauo inferitur. In qua Clementina praecipitur, vt Praelati talia
beneficia conferant intra sex menses: nec possint illa suis
mensis vniere, nec nouis pensionibus onerare, nec antiquas
augere, nec fructus eorum tempore vacationis obuencien-
tes, sibi capere: quae sunt conditiones perpetui beneficij.

Ceterum beneficia secularia ordinarie sunt perpetua,
nec possunt sine iusta, & legitima causa reuocari. Dixi Ordina-
rie, quia nonnunquam sunt capella ad nutum collatoris
reuocabiles. Regularia vero beneficia, quae ab Abbate con-
feruntur sunt manualia: quia cum Regulares viuant sub obe-
dientia Abbatis, secundum regulam suam professionem: possunt
ad nutum eiusdem, reduci ad monasterium, ex cap. Cum
ad monasterium, §. Tales, De statu monachorum. Dixi, quae
ab Abbate conferuntur: quia electiua, id est, de quibus per
electionem prouidetur, non censentur manualia: quia non
sunt reuocabilia ad nutum Abbatis, nisi Monachi ad ea electi,
bona eorumdem male dispendent, vel in eis incontinenter
viuant, vel ad altiore gradum eligantur cap. Mona. hi, §.
fin. De statu Monachorum. Item nec regularia beneficia si
sint curata reuocari possunt ab Abbate sine Episcopi, cuius
est animarum curam committere, consensu, argumento cap.
De monachis, 16. quae sit. 1. Neque etiam reuocari possunt ab
Abbate beneficia, quae a Papa ex certa scientia conferuntur
Regularibus ad vitam ipsorum, ex cap. Porrecta, De confir-
matione vtili, vel inutili, vbi glossa, verbo, *Confirmatur*, id ex-
pressit. Et ratio satis docet: quia Papa superior est Abbate.
Dixi, ex certa scientia: quia factus esset si Regularis tacita sua
conditione, peteret sibi ad vitam suam beneficium conferri,
aut collatum confirmari. Irritum enim esset id quod
obtineret, ex eodem cap. Porrecta, & praecedenti, Ad
nosram.

139.

TITVLVS SECVNDVS

De acquisitione beneficiorum Ecclesiasticorum.

DE TEMVS primo de erectione beneficiorum Ecclesia-
sticorum, quam acquisitio eorumdem praesupponit.
Secundo de impedimentis Canonici, quibus quis in habilis
est ad beneficia Ecclesiastica acquirenda. Tertio, de iis quae
requiruntur, vt quis censetur ad illa dignus. Quarto, de in-
tentione, & appetitu eadem acquirendi. Quinto, de modis
quibus ea legitime acquiruntur. Sexto, de pluralitate bene-
ficiorum, quae ex tali acquisitione sequi potest: & postremo
de incompatibilitate eidem pluralitati obstante.

CAPVT X.

De erectione beneficiorum Ecclesiasticorum.

SVMMARIVM.

- 140 Lotus eligendus beneficio erigendo.
- 141 Cause legitime erigendi beneficia.
- 142 Persona consideranda in beneficiorum erectione: & quando
requiratur ad eam, Papae auctoritas; & quando sufficiat
auctoritas Episcopi.
- 143 Quando cum consensu Episcopi, ad erectionem noui beneficij
requiratur consensus habentium in eodem loco beneficia
antiqua.

